

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvemših nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popusti po dogovoru. In eratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Umor policijskega šefa v Trstu

Včeraj opoldne je v Trstu policijski podkomisar ustrelil ravnatelja policije, s katerim se je sprl

Trst, 12. novembra. Včeraj opoldne je bil na tržaškem policijskem ravnateljstvu izvršen umor, kakršnega policijska kronika Trsta gotovo še ne beleži. Žrtve umora je postal sam šef tržaške policije Giovanni Scilacci, mož, ki je bil znan po svoji strogosti in se je posebno odlikoval tudi pri zatiranju »protidržavnih« elementov v Istri. Napram podrejenemu uradništvu je bil izredno strog, zato pa tudi precej nepriljubljen. Baš njegova pretirana strogość pa je postala zanj samega usodna. Pred dvema tednoma je bil premeščen k tržaški policiji iz Verone, policijski podkomisar Giuseppe Dalviolo, rodom iz Sicilije. Med njim in policijskim šefom Scilaccijem je prišlo kmalu do hudih prepričev, ki so se nanašali

na tolmačenje raznih odredb, ki jih je policijska direkcija prejela iz Rima. Včeraj dopoldne sta se zopet hudo sporekla. Podkomisar Dalviolo je jezen in kakor pripoveduje očividci, skrajno razburjen zapustil pisarno in odšel na ulico. Kmalu pa se je vrnil in postavil v bližino izhoda, pred katerim je čakal policijski avto šefa policije. Par minut pred 12. je prišel policijski šef, hotec vstopiti v svoj avto. V tem trenutku je skočil proti njemu podkomisar Dalviolo ter oddal nanj iz neposredne bližine dva strela iz samokresa. Smrtno zadet v srce se je policijski šef zgrudil mrtev na tla. Policijsko osebje je na strele takoj prihitelo na pomoč in so morilca takoj aretirali. Tudi policijski zdravnik je bil takoj na licu

mesta, vendar pa je bila vsaka pomoč zaman. Rana, ki jo je dobil komisar od strela v srce, je bila absolutno smrtonosna.

Ubijalca so takoj razorožili in odvedli na policijsko stražnico, kjer so postopali z njim kakor z navadnim zločincem. Izpovedal je, da je storil dejanje v skrajni razburjenosti. S policijskim šefom sta se dopoldne zopet hudo sporekla zaradi tolmačenja neke naredbe, kar je vročekrvnega Sicilijanca tako razburilo, da se je po običajih svoje domovine krvavo maščeval.

Umor policijskega šefa pri belem dnevu, in to še od podsefa, je izzval v Trstu veliko razburjenje, v inozemstvu pa nemalo senzacijo.

Manifestacije za mir

Prijateljstvo med Francijo in Nemčijo — Francosko odlikovanje Kelloga — Proslava ustanovitve poljske republike

Pariz, 12. novembra. AA. V Charlevillu je imel včeraj predsednik francoske zbornice Buisson povodom proslave obilnice premirja govor, v katerem se je dotaknil francosko-nemških odnošajev z naslednjimi besedami: »Prejšnji petek je francoska zbornica soglasno odobrila politiko Aristida Brianda, ki je v svojem govoru pojasnil, kakšni so pogoji za izpraznitev Porenja. Zelim čim prej dočakati, da francoske čete izpraznijo one kraje, čigar prebivalstvo živi že toliko mesecev z našimi vojniki v najboljših odnošajih. Zaupanje in prijateljstvo med Francijo in njenimi sosedmi je najboljša garancija za ohranitev miru.« — Washington, 12. novembra. AA. V prisotnosti državnega tajnika za zunanje zadeve Stimpsona in predstavnikov držav, ki

so podpisale Kellogov pakt, je francoski poslanik včeraj pripel Kellogu francosko visoko odlikovanje Rdeče lentle velikega križa častne legije s temi-le besedami:

»Da bi se mogli mrtveci svetovne vojne dvigniti, bi dejali: to odlikovanje častne legije ne more najti boljšega mesta, nego so vaša prsa!«

— Varšava, 12. novembra. AA. Včeraj je bila po vsej Poljski na izredno svečan način proslavljena obilnica proglatitve poljske države. Vsa poljska mesta so bila osraščena z zastavami. V cerkvah so bile službe božje, nato pa revije čet. Svečanosti v Varšavi je prisostvoval predsednik republike Moszicki, člani vlade, generaliteta, visoko uradništvo in izbrana prestolniška družba.

Razpored uradništva za banko upravo

Nov razpored tehničnih oddelkov pri srezkih poglavarstvih — Prevzem uradništva doseadanjih samouprav

Beograd, 12. novembra. Glede na to, da so z včerajšnjim dnem pričele poslovati banke uprave, so posamezni resorni ministri deloma že izvršili razpored načelnikov in šefov posameznih oddelkov in oddelkov banke uprave ter izdali podrobnejša navodila glede prevzema uradništva, ki je bilo odslej v samoupravni službi. Tako je med drugimi minister socijalne politike glede dravske banovine izdal odlok, da ostanjejo pri oddelku za socijalno politiko in narodno zdravje trije dnevnitarji, izmed katerih je lahko eden iz vrst doseadanjega uradništva oblastne samouprave v Ljubljani. Tudi minister javnih del je izvršil razpored tehničnih oddelkov pri posameznih srezkih, ki bodo pod vodstvom tehničnega oddelka banke uprave vršili posle, ki so spa-

dali doslej v delokrog gradbenih direkcij. V področju dravske banovine se osnujejo tehnični oddelki, pri sreskem poglavarstvu v Kranju za sreze Kranj in Radovljica, pri sreskem poglavarstvu v Ljubljani za sreze Ljubljana in okolica, Kamnik, Litija, Logatec in Čabar, pri sreskem poglavarstvu v Novem mestu za sreze Novo mesto, Kočevje, Krško in Brežice, pri sreskem poglavarstvu v Celju za sreze Celje, Dravograd, Gornji grad, Slovenjgradec, Konjice, Laško in Smarje, ter pri sreskem poglavarstvu v Mariboru za sreze Maribor levi in desni breg, Ptuj, Ljutomer, Murska Sobota in Dolnja Lendava. Tudi ostala ministrstva bodo te dni razporedila svoje uradništvo.

Srce in možgani Stepana Radića

Pomanjkanje pijetete do pokojnega voditelja hrvatskih seljakov — Sodba za grebškega lista

Zagreb, 11. novembra. Kakor poročajo današnji listi, so v blažini Hrvatske seljačke zadružne banke pri popisovanju konkurzne mase našli steklenico z Radićevim srcem in možgani.

K tej vesti pristavljajo današnje »Novosti«: »Moramo reči, da je cela stvar s posmrtnimi ostanke pokojnega Stepana Radića v revnici taka, da zasluži največjo obsodbo. Naj ima že kdo kakršnokoli sodbo o političnem delovanju pokojnega Stepana Radića, vendar pa mora vsak nepristranski človek priznati, da je spadal v vrsto velikih ljudi, kakršni so bilo malo v hrvatskem delu jugoslovenskega naroda. To je priznal ves naš narod. In baš zato je bila potrebna največja pijeteta proti onim ostanom pokojnega Stepana Radića, ki so simbolizirali njegov um, njegovo

toplo srce za narod, zlasti za seljački del našega naroda, a to so možgani in srce velikega pokojnika. To je moralo biti shranjeno na vsak način na dostojnem mestu, a ne v blažini banke in med kakršnimi-koli nič vrednimi papirji, nekako podobno, kakor se je postopalo s seljaškimi venči, nošenimi pri njegovem pogrebu, ki so se nahajali v nekem kotu v kleti, zapuščen in zavrnjeni.

Vodstvo bivše stranke, ki je nosila njegovo ime, ime Stepana Radića, ki je živelo sploh samo od tega imena, bi moralo s svoje strani postopati popolnoma drugače in tako, kakor se spodobi takemu pokojniku. Še huje je pa to dejstvo, da se je ta stvar, ki bi jo morali takoj popraviti, zavlačevali več dni, dokler se ni izrodila v javno pohušanje.«

Kako je Uzunov oropal osebni vlak

Razbojnik so nemoteno 6 ur plenili potnike — Uzunov kot politični borec proti sedanji bolgarski vladi

Beograd, 12. novembra. Zadnje podjetje razbojniške tolpe Uzunova, ki je pri Berkovici oropala brzovlak, je razburilo vso bolgarsko javnost do skrajne meje. Nič ne pričakoval take drznosti te razbojniške družbe in poleg policije sta mobilizirani vojska in vsa milica, da bi izsledili zločince. Rop je bil izvršen na izredno drzen način. Sedaj se doznajajo razne zanimive podrobnosti. Razbojnik so napadli strojevodjo na lokomotivi, ko je vozil vlak z največjo brzino. Prisilili so ga, da je ustavil vlak, nato pa so vse moške odgnali iz vagonov v bližnjo železniško čuvajnico, kjer so jim ukazali, naj vse svoje vrednostne stvari polože na kup. Ženske so pustili pri miru v vagonih. Plenjenje je trajalo celih 6 ur. Vodja razbojniške tolpe je imel med tem časom na potnike govor, v katerem je pozival bolgarski narod, naj se oboroži proti današnji krvavi vladi na Bolgarskem ter jo vrže. Predvsem je pozival opozicijo z Marlinovom na čelu, naj čiači svojo borbo proti vladi. Poudarjal je, da bo njegova družba še nadalje ubijala, ker hoče maščevati 30.000 žrtve, kolikor jih ima sedanja vlada na vesti. Uradniku poštne ambulance vlak je Uzunov izročil štiri pisma, naslovljena na bolgarskega kralja, na vlado, na bolgarski narod in na uredništvo lista »Utro«. Pismo, naslovljeno na vlado, doži sedanjo bolgarsko vlado, da so žrtve sedanjega bolgarskega režima

mного večje, kakor pa so jih povzročili Turki tekom 500 let. Od vlade zahteva, naj se umakne, da bi si narod lahko izvolil boljšo upravo. Proglas, naslovljen na bolgarski narod, poudarja, da bo Uzunova družba še nadalje na najbolj zverinski način pobijala sinove ministrov in ministre same, policijo, sodnike in druge vladne organe do poslednjega orožnika. Mi delamo to v dobro Bolgarske, pravi proglas, in vseh onih, ki ljubijo domovino. Končno poziva še bolgarske rodoljube, naj rešijo Bolgarsko sedanjega žiga sramote. Pismo, naslovljeno na kralja, ni bilo otvorenjo, pismo za uredništvo »Utro« pa vsebuje demanti, da razbojnik niso pustili nekega dekleta pri Slomberju. Včeraj so došli v Sofijo oropani potniki in izjavljajo, da je v času napada nastala med njimi silna panika in da so bili tako hitro oropani, da se sploh niso mogli braniti. Samo neki podošir cir med njimi je imel revolver, ki pa ga je takoj zagnal proč. Sofijska policijska direkcija je izdala službeni komunikacijo, v katerem opisuje ta dogodek ter poudarja, da je uvedeno obširno zasledovanje razbojnikov.

Padalo za 15 oseb

Newyork, 12. novembra. Na letališču Roosevelt se je 15 potnikov nekakega letala spustilo s padalom na zemljo. Vsi so srečno pristali.

Nadaljevanje pogajanj z Bolgarsko

Sofija, 12. nov. Bolgarska brzojavna agencija poroča, da je bolgarska imenovana generalnega tajnika notranjega ministra Razukanova. Šefa konzularnega oddelka zunanjega ministrstva polkovnika Mačova in uradnika zunanjega ministrstva Karosova za člane bolgarske delegacije, ki se bo sestala v petek 15. tm. z jugoslovensko delegacijo v svrhu ureditve vseh še neresenih vprašanj med obema državama, o katerih se je že razpravljalo na zadnji konferenci v Pirotu.

Britansko veleposlaništvo v Beogradu

London, 12. nov. V angleškem parlamentu je bila vložena na zunanjega ministra Hendersona interpelacija, v katerem se vprašuje, ali je pripravljen v znak priznanja Jugoslaviji in njene hrabre pomoči v času vojne povzdigniti britansko poslanništvo v Beogradu na stopnjo veleposlanštva.

Nemški tisk o Jugoslaviji

Berlin, 12. novembra. Tukajšnji listi objavljajo poročila o zadnjih izpremenbah v Jugoslaviji, ki so našle najboljši odmev v nemški javnosti. Splošno povdarjajo vsi, zlasti pa »Vossische Zeitung«, nove možnosti gospodarskega zblizanja med Jugoslavijo in Nemčijo. Nemški listi izražajo iskreno željo, da bi se odnošaji Nemčije do Jugoslavije razvijali v najtesnejših gospodarskih zvezah ter v intimnem prijateljstvu. Zadnje dni se je nemški tisk tudi mnogo bavil z odnošaji med Jugoslavijo in Italijo pri čemer so povdarjali, da vodi italijanski tisk kampanjo proti Jugoslaviji samo zaradi tega, ker hoče opravičiti oboževanje Italije.

Tiger ob svojem rojstnem dnevu

Pariz, 12. novembra. AA. Clemenceau je včeraj kakor vsako leto sprejel deputacijo rojakov iz Vandeje, ki mu je prišla čestitat v imenu njegovega rojstnega kraja, da je s svojim silnim duhom pripeljal Francijo k zmagi. Delegacija iz Vandeje je obiskala »ceta zmage« ob 10. dopoldne. »Stari tiger« je bil izredno dobro razpoložen, ko je ugledal tradicionalno deputacijo in vzkljnil, prevzemajoč podarjeno cvetje: »Koliko cvetja, bože moj! Zopet ste prišli, da me obiščete.« Predsednik deputacije je želel Clemenceauju dolgo življenje in dobro zdravje in se mu zahvalil v imenu njegovega rojstnega kraja in vse Francije. Clemenceau se je zahvalil za pozornost in završil svoj odzdravni govor: »Hoteli ste me počastiti. Delal sem vedno, kar je bilo najbolje in to mi je naklonilo te časti. Ne vem, kaj nam pripravljata prihodnost, toda jaz bom z vami do zadnjega trenutka. Čez eno leto se boste zopet sestali. — jaz pa morda ne bom več med vami.«

4000 operacij golše

Dunaj, 11. novembra. V Gornji Avstriji so pred kratkim slavili jubilej, ki je prava avstrijska specialiteta. Primarni bolnice usmiljenih sester v Lincu vladni svetnik dr. Urban je pred kratkim izvedel 4000 operacijo na golši. Casopisi, ki pišejo o tem redkem dogodku, dostavljajo, da se noben kirurg ne more ponašati z tako velikim številom operacij golše. Človekoljubni dr. Urban, ki je rešil 4000 ljudi golšaste dekoracije, zasluži pač vso zahvalo.

Možnost prekinjenja diplomatskih odnošajev med Japonsko in Rusijo

Ako se izkaže, da so japonski komunisti prejeli gmotno podporo iz Rusije, bo Japonska prekinila diplomatske odnošaje s sovjetsko vlado

London, 11. novembra. V Tokiju se sedaj vrše procesi proti komunistom, ki lahko dovedejo do prekinitve diplomatskih odnošajev med Japonsko in Rusijo. Če bi se namreč izkazalo, da so obtoženci za svojo propagando na Japonskem dobivali od Rusije finanč-

no podporo, bi Japonska po izjavi japonskega zunanjega ministra razpravljalo o prekinitvi diplomatskih odnošajev med obema državama, češ da tako postopanje Rusije pomeni kršitve rusko-japonske pogodbe o komunistični propagandi.

Pogajanja med angleškimi lastniki premogovnikov in delavci

Ločena pogajanja z delavci in lastniki — Slabji upi za uspeh pogajanj

London, 12. novembra. Obširno poročanje londonskih listov o novih smernicah za pogajanja med rudarji in lastniki premogovnikov so najbrže samo prikrito priznanje, da se je lastnikom premogovnikov z moralno in finančno podporo ostalih angleških podjetnikov posrečilo spraviti vlado v taktično neugoden položaj, ker bo morala igrati vlogo posredovalke pri ločenih pogajanjih med lastniki premogovnikov in rudarji.

Vladni odbor za pogajanja je došel pred tednom do zaključka, da je mogoče premostiti mrtvo točko samo z direktnimi pogajanjimi med lastniki in rudarji pod predsedstvom vlade. Pri ločenih pogajanjih, ki se sedaj prične, bo vlada delavcem vzbudila samo nade na znižanje delovnega časa od 7½ na 7 ur v teku enega ali dveh let, ne bo pa pri tem garatirala niti minimalnih mezd, niti podraževanja premogovnikov v času sedanjega parlamenta, dočim lastnikom premogovnikov ne more dati nikakih bistvenih koncesij.

Naradni praznik avstrijske republike

Ljubljana, 12. novembra. Danes praznuje avstrijska republika svoj narodni praznik, 11letnico obstoja. Na generalnem konzulatu avstrijske republike v Ljubljani se je vršila dopoldne od 10. do 12. svečana recepcija gratulantov in prijateljev sosedne republike. Generalnemu konzulu dr. Pleinertu so čestitali divizionar general Sava Tripkovič, škofa dr. Jeglič in dr. Rozman, v imenu vlade vladni svetnik dr. R. Andrejka, za mestno občino župan dr. D. Puc, za univerzo rektor dr. Metod Dolenc in profesor dr. Ujčič; za »Jutro« direktor dr. Kramer, za Zbornico TOI dr. Windischer in drugi. Med gratulanti je bil tudi ves konzularni zbor v Ljubljani, zastopniki raznih gospodarskih in kulturnih institucij itd.

S sosedno republiko imamo še posebno mi Slovenci živahne gospodarske stike in zato je razumljivo, da je avstrijskemu generalnemu konzulu v Ljubljani ob priliki proslave narodnega praznika države, ki jo med nami zastopa, čestitalo še posebno mnogo zastopnikov gospodarskih krogov. Po sprejemu so bili gratulanti povabljeni na zakusko.

Pridružujemo se številnim gratulantom in želimo mladi, a lepo konsolidirani in uspešno razvijajoči se sosedni državi, da bi v bodoče še hitreje napredovala.

Uhogi otroci na reji

Praga, 12. novembra. Kakor poroča »Montagblatt«, so v soboto aretirali maserško Rožo Novy, ki je imela od socialnega skrbstva nekaj otrok na reji in so izginili brez sledu. Nekateri menijo, da so rejenčki pomrli, kar je žena zamolčala, da bi še nadalje dobivala od socialnega skrbstva podporo, drugi pa trde, da je otroke prodala. Novyjeva pripoveduje, da je enega rejenčka izročila nepoznani ženi in da jih je dvoje umrlo, tretjega je pa vrnila na zahtevo njegovi materi.

Policija je med tem dogonila, da je bila večkrat zaradi podobnih zločinov kazno-

vana. Tako je stala 20. aprila 1926. pred porotniki, ker je ukradla dveletnega dečka in ga prodala za 10.000 kron zakoncema brez otrok.

Eksplozija smodnišnice

Toul, 12. novembra. Sročil okrog 20. je zlezevala eksplozija smodnišnice, v kateri je bilo 50 ton smodnička. Smrtnih žrtve ni, vendar je nemogoče preценiti veliko materijelno škodo. Eksplozija je bila tako silna, da so daleč naokoli popokale šipe. Eksplozije se še ponavljajo. V mestu je nastala silna panika.

Veliko zastrupljenje s plinom

Budimpešta, 12. novembra. V Budimu se je včeraj dogodilo veliko zastrupljenje s svetilnim plinom v pritlični hiši, kjer stanujejo večina delavci. Včeraj jutraj je opazil hišnik neke hiše, da vrata sosedne hiše še vedno niso odprta, čeprav so stanovalci tovarniški delavci, ki že v najzgodnejših urah morajo na delo. Navzoči stražnik je vdrl s pomočjo več ljudi vrata. Na dvorišču in po stanovanju je bilo čutili žvepleni duh po plinu. Našli so 11 stanovalcev brez zavesti. Tri ženske in dva moška so morali prenesti v bolnico, ker je njih stanje smrtonovarno, ostalih šest stanovalcev so pa zdravilni rešilne družbe obudili zopet k zavesti.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 22.795—22.855, (22.825), Berlin 13.5075—13.5375 (13.5225), Bruselj 7.9112, Budimpešta 9.8932, Curih 1694.4—4.1097.4 (1095.9), Dunaj 7.9507, London 275.41—276.21 (275.81), Newyork 56.435, Pariz 222.68, Praga 167.08—167.88 (167.48), Trst 295.05—297.05 (296.05).
ZAGREBSKA PREDBORZA.
Devize: London 275.82, Newyork 56.43, Pariz 222.70, Milan 296.125, Curih 1095.90, Berlin 1352.75, Dunaj 795, Praga 167.50.
Efekt. pos. 85, Vojna škoda 430—431.
INOZEMSKA BORZE.
Curih, London 25.165, Newyork 515.95, Pariz 20.31625, Milan 27.0175, Madrid 72.60, Berlin 123.325, Dunaj 72.53, Beograd 9.12625, Praga 15.285, Bukarešta 3.0825, Budimpešta 90.15, Sofija 3.72, Varšava 57.85.

Skrb mestne občine za reveže

Do novega leta izda mestna občina za omiljenje bede 4,780.000 dinarjev

Ljubljana, 12. novembra. Mestni socialno politični urad pozna vsak ljubljanski revež. In teh je veliko! Saj podpira odraslih revežev, ki stanujejo v svojih lastnih stanovanjih in dobivajo stalne podpore za preživljanje okoli 810, mladoletnih pa 360, skupaj torej okoli 1170.

Ce bi imel urad dovolj sredstev na razpolago, bi jih podpiral še več, kajti prošnje za podpore prihajajo vsak dan. Odrasli reveži prejema mesечно: 60 po 50 Din, 250 po 75 Din in 480 po 100 Din. Precej je revežev, ki bivajo v tujini, predvsem v avstrijskih industrijskih krajih, kakor v Celovcu, Köflachu, Leobnu, Gradcu in na Dunaju, pa so pristojni v Ljubljano in jih ljubljanska mestna občina prav tako podpira kakor bivajoče v Ljubljani. Večinoma prejema po 25 šilingov mesečno.

Mladoletni reveži prejema mesечно: 20 po 30 Din, 100 po 50 Din in 230 po 80 dinarjev. Tudi mladoletnih revežev živi precej v tujini in jih podpira ljubljanska mestna občina. V naši valuti prejema do okoli 300 Din podpore mesečno.

Podpore nakazuje mestni socialno politični urad po čekovnem uradu.

Mestni socialno politični urad podpira tudi:

18 revnih dijakov, ki jim plačuje hrano v Mestnem zavetišču v Japljevi ulici. Tam imajo svojo posebno obednico, tako da so ločeni od tamošnjih revežev. Mnogim dijakom pa ne more plačevati hrane, ker ni kredita.

Veliko je številno kronskih vpokojencev (okoli 300), ki prejema do 100 Din mesečne podpore. Z malenkostno pokojnino bi ne mogli preživljati sebe, kaj šele svoje družine. Zanimivo je, da je med kronskimi vpokojenci največ

tobačnih delav in železniških vpokojencev. Precej je tudi služkinj in pomožnic, hlapcev, delavcev, rokodelskih pomočnikov in vdov obrtnikov in industrijskih delavcev, ki niso bili zavarovani za starost.

Velik pomen mestnega socialno političnega urada je najbolje razviden iz naslednjih podatkov.

Za preskrbo odraslih revežev izda urad do konca tekočega leta 950.000 dinarjev stalne in 240.000 Din izredne podpore.

Za mladoletne v denarju in v naturalijah (obleka, obutev) 70.000 Din.

Za celibat uradnic ali proti

Celibat se mora uvesti za uradnice brez izjeme

3

Vprašanje, dali je potreben celibat državnih in privatnih uradnic, ali ne, je bilo posrečeno in pravočasno sproženo, ker je tudi v naša razmerja že zavzelo take dimenzije, četudi ne kakor drugod, da je potrebna o njem malo obširnejša javna diskusija, da se more pravilno razumeti in presoditi.

Ne morda iz kakega principa, slonečega na površnem presojanju, temveč na podlagi večletnih opazovanj sem odločno za popolni in najstrožji celibat državnih kakor tudi privatnih uradnic in sicer iz naslednjih razlogov:

1.) Mož v erotičnih momentih zakonske ljubezni uživa samo sporedno. Žena pa je s svojim spolom vse življenje aktivno in neprenehna zavzeta, še največ, ako je poročena. To okupiranje njenega življenja, sam njen spol in materinska dolžnost ne more biti zvezan z aktivnim pisarniškim delom, kajti v tem primeru ostaneta sama dve možnosti, da ali zanemara urad, ali pa svoj spol in materinsko dolžnost, analožno s tem tudi svoje zdravje, kajti vzgajati otroke, skrbeti za gospodinjstvo in delati v uradu je izključeno. Torej menda ni treba še posebej dokazovati.

2.) Sedanje slabe gnotne razmere poedinih zakonov še niso zadosten razlog, da bi nasprotovali celibatu. Minila so ona najhujša povojna leta dražine, cene so dokaj normalizirane in stabilizirane, plače pa povprečno tudi omogočajo skromno življenje. Kdor pa nima niti za skromno življenje, naj se ne ženi, ker s tem ubija sama sebe, ženo in otroke! Pameten mož od svoje žene nikdar ne bo zahteval mesečnega prispevka v denarnem zaslužku, kajti v tem primeru bi jo moral siliti na delo izven doma, odtrgal bi jo od domačega ognjišča, a ako imata zakonca še otroke, bi jim odvzel mater in jih prepustil njihovi usodi, kar ima lahko nedogledne posledice.

3.) Biti vestna uradnica in vestna žena — mati je nemogoče. Površnost, da ne rečem zanikarnost, v tem primeru mora biti na eni ali drugi strani. Rad bi videl posludajca, ki bi hotel imeti kot stalno nameščenko omoženo ženo in ji dajati dopuste pred porodom, po porodu, dokler žena še leži in sploh tako dolgo, dokler svoja otroke sama doji, potem pa bi jo zopet sprejemal do drugega enakega primera, ali pa ji morda dovolil, da dojenčka nosi sebi v piemcah, ga previja, doji in bazi nani med uradnimi urami. To bi bila lepa iro-

Za Mestno svetilišče
v Japljevi ulici 1.600.000 Din, a za hiralni-
ce 254.000 Din.

Za mladinsko skrbstvo
350.000 Din redne podpore in 140.000 Din
izredne podpore.

Za šolske potrebščine
4000 Din, za počitniške kolonije 80.000 Din,
za vajeniško skrbstvo 15.000 Din, za delav-
ske izobraževalne tečaje 10.000 Din, za po-
učna potovanja dijakov 5000 Din.

Za dnevna zavetišča za mladiče
pri Sv. Florjanu, na Prulah, Taboru in v
Spodnji Šiški, kjer je skupno okoli 190
otrok, nad 200.000 Din, za oskrbovanje
otrok v drugih zavodih pa 130.000 Din.

Za rejnine za otroke,
za poklicno izbiro in za sirote padlih na
Zaloški cesti izda mestni socialno-politični
urad do konca leta 80.000 Din. Zaloških
sirot je sedaj še 7.

Za bresposelne podpore
300.000 Din, podpor na račun tujih občin
90.000 Din, raznim karitativnim društvom
pa 150.000 Din. Ogrevalnica pri klavnicji je
že zgrajena. Stala je 50.000 Din.

Skupno izda ljubljanska mestna občina
do novega leta

4,778.000 Din

Zanimivo je, da je Mestno zavetišče za
onemogle v Japljevi ulici za sedanje raz-
mere premajhno. V njem je sedaj 260 re-
vežev, 13 sester, 6 dekel in 1 hlapec. Poleg
tega dobiva v zavetišču hrano mimo ome-
nenih 18 dijakov tudi okoli 50 zunanjih
revežev. Za sprejem v zavetišče prejema
socialno politični urad vedno nove proš-
nje in vse so zelo nujne. Treba bo najti
sredstev, da bodo ugodno rešene.

Na seji občinskega sveta 11. junija t. l.
je bil sprejet pravilnik za okrajne načel-
nike, ki so nadomestili institucijo bivših
ubožnih očetov. Ti okrajni načelniki so
prejeli pred kratkim seznam podpirancev,
nadajale vse cest in ulic, ki spadajo v nji-
hov delokrog in alfabetično urejen seznam
cest in ulic, da se doseže hitrejša poslova-
nje. Naloga okrajnih načelnikov je, da imajo
v evidenci vse socialno šibke sime v
svojih okrajih (22) in da poročajo pisмено
ali ustno o njihovih težnjah in potrebah
mestnemu socialno političnemu uradu, ki
potem obvešča o tem po potrebi socialno
politični in zdravstveni odsek, ozir. župana

tiskom države, kar pa ne drži. O socialnih
in človeških obzirih v tem pogledu torej
vsaka diskusija odpade. Žena do poroke
mora skrbeti zase, zato se šola in stopa v
službo, ker ne ve, če se bo mogla poročiti.
Ko pa se poroči, je moževa dolžnost skr-
beti za njo.

7.) Restriktivno in nazadnjaško ni
uvesti celibat, nego je to nasprotno mo-
derno v duhu časa, v katerem živimo. To
ni omejevanje in odvzemanje ženi člove-
ških pravic: svobodnega razpolaganja s
seboj, nego je samo pritisk, s katerim si
jo prisili posvetiti se samo materinstvu in
ničemu drugemu. To ni omejevanje pro-
dov, nego samo težnja in zahteva po zdr-
avih porodih in zdravem pomladku. Bolje
je manj porodov in manj otrok, ali zdravih,
nego mnogo porodov in mnogo bolehnih
otrok.

Moje mnenje je torej, da se i za držav-
ne i za privatne uradnice, ali bodisi ka-
kršnekolik vrste nameščenk uvede naj-
strožji celibat. Nisem morda navedel vseh
argumentov za celibat, pač pa se oglašim
še enkrat na to vprašanje, ko bodo ob-
javljali vsi odgovori na to anketo, tako
ko bom imel pred seboj celotno sliko sploš-
nega javnega mnenja. Nepobitno dejstvo
je, da se mora te vrste celibat uvesti iz že
našteti razlogov.

Vladimir R-y.

Slovinci v Ameriki

Dne 30. oktobra se je z avtomobilom po-
nesrečil Peter Trko iz kraja Ely, država
Minnesota, katerega je vzel na voz Matija
Kapsch. Avtomobil se je prevrnil v jarek
in Arko si je zlomil roko in zadobil tudi
lažje notranje poškodbe. Oba ponesrečena
so prepeljali v bolnico.

Dne 14. septembra je odšel iz kraja So.
Wellington v Kanadi Anton Golobar na lov,
pa se še ni vrnil. Baje se je ponesrečil, ni
pa izključeno, da je postal žrtev zločina. Za-
pustil je ženo in pet otrok v bedi in rev-
ščini. Star je bil šele 56 let, v Kanadi je bi-
val že 25 let.

V kraju Calumet, država Michigan, je
nedavno umrl Marko Pakiž. Podlegel je
kostni jetiki, ki ga je mučila že več let.
Pred leti so mu morali amputirati nogo.
Skoro istočasno kot Pakiž je umrl tudi mi-
nesotski misionar V. Schiefner v visoki sta-
rosti 86 let.

V kraju Forest City je umrla ženi Pel-
čeva, rojena Jelnikar, ki je prišla v Ameri-
ko pred 20 leti. Pokojna je bila stara 96 let.
Istotam se je v rudniku težko ponesrečil
Anton Janežič, na katerega se je vsula
plast kamenja, prsti in premoga. Prepeljali
so ga v bolnico in je že na potu okrevanja.
V Chicagu je preminul Janez Ahčan. Na
prometni cesti ga je podrli in povozil moto-
cikel. Pri nesreči si je Ahčan zlomil nogo,
zadobil pa je tudi težke notranje poškodbe
in je par dni po nesreči umrl.

Težka nesreča je zadela Mrvarjevo dru-
žino iz Clevelanda. Hčerka Angela je nesla
po očetovem naročilu pismo na pošto. De-
klicca je neprevidno teklo tež cesto, v tem
hipu pa je privozil z veliko naglico osební
avto. Šofer ni mogel voza ustaviti in je ne-
srečnega otroka povozil do smrti. — V Cle-
velandu je tudi umrl 19. oktobra Franc Pav-
lin, rodom iz Vrhpolja, fara St. Jernej na
Dolenjskem. V Ameriki je bival nad 40 let.
Zapustil je ženo in 6 otrok.

Dne 15. oktobra je v Pueblu, država Co-
lorado, umrla Frančiška Mišmas, rodom iz
St. Jurja na Dolenjskem. Podlegla je žr-
tevciji. Zapustila je moža in 5 otrok. — 2-
letni avtomobilski nesreče je postal 22letni
Silvester Novak. Ponesrečil se je na vožnji
z avtomobilom v kraju Central City, država
Utah.

V septembru je na posledicah operacije
raika umrl v kraju Harrietta, država Michi-
gan, Josip Smrekar, rojen l. 1864 v Semiču
na Dolenjskem. Zapustil je ženo, 6 sinov in
1 hčerko.

V Chicagu so te dni v nekem večjem gla-
dališču predvajali film o naših krajih in
ljudih, ki ga je letos poleti posnela ameri-
ška filmska družba Fox Movietone News v
naših krajih. Zvočni film je zelo dobro
uspeš, zlasti pa so posreženi posnetki Bleda
ter naših narodnih noč. V Ameriki je film
vzbudil splošno pozornost.

Iz policijske kronike

Ljubljanski policiji je bila te dni priložena
velika ponoreba v Slovenskogradcu, kjer je brez
skoda izginil tamošnji inkasnat podružnični
strošek Sijger Anton Turk. Turk, ki je bil po-
prej krojač, a je sedaj trgovski potnik in inkas-
nat, se je inkasiral okoli 30.000 Din in pobegnil.
Do sedaj ga še niso mogli iskaliti. Ni izključeno,
da se je Turkov prijatelj nesreča ali da je postal
žrtev zločina. Polcija je za njim izdala tiraško.

Tiraško je policija izdala tudi za Adolffom
Masnalkom, rojenim l. 1902 v Vitanju in tja pe-
stojnim, ki je bil zasledovan in aretiran zaradi
raznih tavnih ter je 6. t. m. pobegnil iz zaporov
sodišča v Konjicah. Masnalk je okoli 173 cm vsok,
šibke, slike postave, kostanjnih las, črnih
oči, rdečega obraza in zdraviti zob. — Obli-
ski zasledujejo tudi Nežo Bulfovec, rojeno leta
1896 v Gor. Meševem, občina Šentilj Stopiče
pri Novem mestu, ki je na gošljiv način izva-
bila od posestnika Blaža Havlicka v Novem me-
stu 1500 Din ter mu za slovo ukradla še 1000
Din. Premetena Neža ima boje še več grehov
na vesti. Bulfovec je majhne, šibke postave,
podolgovatega, sivega obraza. Nosila je sivo lo-
pico, glavnico rjato ter visoke čevlje iz bolosa.

Na policiji je prijaviła neká delavica s Kodel-
jevega, da je njen priatelj Ivan V. Skrajno
nasilen in da se ga ne more odpraviti. Te dni
je brutalno napadel, ji nastavil nož na vrat
in zahteval, da se s njim takoj vda, sicer jo za-
kloče. Od strahu se je rova onesvestila. Čez
nekaj dni se je nepravilno zopet pojavil v njem-
nem stanovanju in jo vpriločnega 5letnega
sinčka posadil. Raztrgal ji je tudi vso obleko in ji
povzročil 200 Din škodo. Polcija je nasilnica
povabila na ovaditev.

Te dni je v parlu na Ambroževem trgu služ-
tujoči stražnik našel nezavestnega delavca Ivana
Toča, katerega so z rešilnim vozom prepeljali v
bolnico.

Tatvine koles sedaj niso več tako pogoste,
zato pa tatovi tem bolj kradejo zimske starije

Danes premijera filma **K** amer.kanske avijatike!

12. XI. torek **NEBU — POD OBLAKE!** 12 XI torek

ob 4, 1/7, 1/8, 9 ob 4, 1/7, 1/8, 9

ob 4, 1/7, 1/8, 9 ob 4, 1/7, 1/8, 9

Borba dveh zaljubljenih pilotov v zraku in na zemlji, dokler eden kratkoma del-
kleta ne pograbi in pobegne z njim v svojem zrakoplovu k nebu — pod oblake!
Krasne slike! Veselje! Ljubezen in — oh, še marsikaj! Rezervirajte si vstopnice!

Tel:fon 7-30 **KINO LJUBLJANSKI DVOR** Tel:fon 27-10

in obleko. Delavec Aleksander Rodi je prijavil,
da sta mu bila iz šupe na Tržaški cesti ukra-
dana dva suknjica, vredna okoli 500 Din. Hap-
cu Alojziju Safetu je nekdo iz hleva odnesel
koko rjavo obleko, par čevljev, srnjico in več
ovratnikov v skupni vrednosti 1200 Din.

Prosveća Prodana nevesta

V zgodovini slovenske opere Leopolda
Kovača ne bodo mogli prezeti. Priznati mu
bodo morali, da je vzgledno vztrajen, mar-
ljiv, kakor najbolj zvest vojak vsak trenotek
na žrtev pripravil pevec. Kolikokrat je vse
svoje upravitelje in ravnatelje rešil iz najhujših
zadreg, kolikokrat je vskočil, se v nekaj dneh
naučil prvih tenorskih partij in omogočil pred-
stave, ki so običajne na mrtvi točki, mu ne sme
ostati pozabljeno. Pa zapisati bodo morali, da je
bil najboljši slovenski »Vašek«.

To partijo, ki jo je prvi prav naravno
uveljavil slovenski pevec Pavšek, je L. Kovač
na vsesplošno odobravanje izbral za svojo
jubilejno predstavo. Pevski, igralski in mi-
mični podaja Vaška tako živo verjetno, da
ima vsi vtisk, kakor da ga ne le oživlja, nego
tudi doživlja. In ni ga poslušalca, ki bi ne
priznal: Kovač je izvrsten Vašek!

Jubilejna Kovačeva predstava je v »Pro-
dani nevesti« nudila toliko zanimivih soli-
stov, da je razumljivo napolnila gledališče
ne le do poslednjega kotička, nego so morali
postaviti celo izjemne stole. Jaz bi si sicer
želel, da bi bila predstava podajana enotno
s samimi slovenskimi solisti v slovenskem
jeziklu.

A spoznal sem na ta večer hrvaško
umetnico prav posebne kvalitete, gdč. No-
žiničevu. Njen temni, zametasto topli sopran
je pač predvsem dramatskega značaja, njena
igra in mimika se podvomno izvrstno uveljav-
ljata v dramatskih partijah. Kot Marinka je
bila svojevrstna, nenavadna, zato tem bolj
zanimiva. Njene polne, sočne nižine dajejo
njememu spevu poseben mik, sredina ji je
bujna in prijetna, višina vedno prodorno
močna. Inteligentna in temperamentalna
pevka nam bo vselej dobrodošel gost. Zela je
popoln uspeh.

Izredno srečen večer je imel z Jankom
g. Simec; pel je prekrasno in dosegel s
samospojevni dueti specialne aplavze na
odprtem odru, saj je razvijal vse čare svo-
jega edinstvenega toplega organa in čustve-
nega petja.

Odlični Kečal je bil g. Krizaj, glasovno
in igri izvrstno razpoložen, agilen in živahno
humoren, ter zlasti zmogovit v nižinah. S
slovenskim tekstom »Vem za mladeno«, ki ga
je moral ponavljati, pa je pokazal, da je slovenski
prevod popolnejši in dovtipnejši kakor površni
hrvaški.

Cetrti gost je bil dirigent g. A. Balatka, naš
simpatični in produktivni dolgoletni kapelnik-
komponist. Publiku ga je sprejela z aplavzom
in mu prirejala po dejanjih iskrene ovacije. Zal,
da je naš orkester v godalnih šibak in ni zato
overtura niti približno tako zvenela kakor l. 1918!

Splošno je bila predstava prav dobra; zbor,
orkester, balet gdč. Moharjeva, Smekolova,
g. Golovin i. dr.), manjši partije (gg. Grba,
Janko, Medvedova, Štaglarjeva, Ramšakova
i. dr.), režiser in razsvetljevalec so stori-
li vse, da je »Prodana nevesta« učinkovala
kakor prerokona.

Pred začetkom predstave so se člani
opere, operete in drame, zastopniki mestne
magistrata Glasbene Matice, sportnega
društva Primorja, katol. prosvetnega društva
i. dr. s kopo vencev, šopkov in daril zbrali
okoli jubilarja na okrašenem odru ter mu
pod vodstvom upravnika g. Zupančiča izrekli
celo vrsto iskrenih čestitk in voščil. Publiku se
jim je vživerno pridružila, saj jih je jubilar
pošteno zaslužil.

Kot dolgoletni član zboru, kot koncertni
solist, kot pevec raznih pevskih društev in
kot operni tenor je Kovač vedno vselej »nil
vse, kar je znal in mogel, često tvegal vse na
korist zavoda, ki mu služi in podjetja, ki ga je
prosil pomoči ter doživljal malo priznanja, a
mnogo, preveč nezakrivljene graje. Jubilej mu
je prinesel zadovoljenje. Zato se pridružujem
tudi jaz in mu ključem: Čast našemu Leopoldu
Kovaču! Fr. G.

Koncert Brandl-trio

S polno upravičenostjo smatramo večerajšnji
koncert komorne muzike, ki nam ga je prezen-
tiral trio (vijolična, čelo in klavir) pod imenom
»Brandl-trio« kot znameniti glasbeni dosežek v
našem intimitno — koncertnem življenju. Inter-
esantna umetniška simbolizacija treh mladih, sim-
patičnih, glasbeno temeljito naobrazanih dam,
kateh vreditelice je iz naših vjolišinskih koncertov
s častjo poznana, ga. Brandlova obota v bodoč-
nosti še bolj znamenite koncertne večere, ker
ima za to vse pogoje: železno voljo, harmonično
drušveno soglasje, temeljito tehnično znanje ter
soglasen umetniški nivo. Že ta prvi koncert nam
je pokazal velike umetniške vrline in to pri da-
mah, kar je pri nas celo izjemna redkost. Vjoli-
nistična ga. Brandlova, kot duševna iniciatorica
in direktorica, je znamenitost virtuozna na svo-
jem instrumentu. Močna tehniška plat njene igre
je z občudovanjem in v resnici izprizno občuteno
interpretacijo podanih del v srečnem soglasju.
Nekoliko nežnejša, bolj žensko občutljiva je čel-
stiska, ki razpolaga s toplim tonom svojega in-
strumenta, z lopo tehniko, sigurnostjo in veliko
muzikalnostjo. Temu paru se pridružuje polno-
vredna pianistična izrednega znanja, zanositost,
s prijetno skromnim nastopom. Dame so sicer
še malo časa združene v to komorno udruženje,
obdobje jih pa že redka vigranost, umetniška
disciplina in enoten izraz, ki se stopnjuje včasih
do osupljivo pregnantnih viškov. Slišali smo dva
trio: Beethovenovo b-dur, op. 97 (posvečen grofu
Razumovskiemu), eno najboljših umetniških del
te vrste ter vsaj same mnogo močnejši in gub-
kejši Smetanov g-mol trio, op. 15. Zlasti Sme-
tano so dame podale z vročo vero, s široko-
poteznostjo, kakršne ne bi pričakovali od njih.

S Smetano so dosežale tudi višek svojega kon-
certnega uspeha. Kot vsoga uvaževanja in spo-
štovanja vredno čestitko se je ta pokazala v
Händlovi g-mol sonati, zanimivi po ostro obri-
sanih, krasnih formah štirih svojih stavkov, op.
108, ki je tako za pianistko kot vjolišniško bila
nekaka umetniška preizkušnja zrelosti, ki sta ji
obe odlično prešle. Majo je bilo sicer ljudh
včeraj v Pálharmoniji. Ni jih pri takih intimnih
komornih koncertih pri nas nikdar mnogo, ker
takega glasbenega razumstva ni, no, oni pa
ki so bili narvoži, so preživeli dve uri najlepšega
glasbenega uživanja. Trio je dodal na neponehalo
aplavz kočček Haydna. Iskreno si želimo skor-
rejšnjega ponovnega obiska Brandl-tria. — c.

Koncert ruskega vjoliškega virtu-
toza, V ponedeljek, dne 18. t. m. koncertni
prvič v Ljubljani ruski vjoliški virtuoz
Anton Maskov. Na programu ima Busonijev
sonato op. 36, Vivaldijev koncert v d-duru,
Glazunov koncert v a-duru in Introdukcijo
in Caprice od Slavnega Španca Sarasate. Na
klavirju ga spremlja dr. Oto Herz.

Nocoj se poje Weinbergerjeva opera »Svan-
da dudak« za D abomna. Glavne vloge pojtejo:
gospe Polčeva in Thierlyeva in gg. Janko, Kri-
žal, Kovač, Rumpelj in drugi. Dirigent: ravnatelj
Pošk, režiser: g. Krivček.

Jutri bo premijera Joh. Straussove operete
»Benška noč«. Nastopijo: gospe Polčeva, gospa
Babičkova ter gg. Drenovec, Gostič, Peček,
Povhe in drugi. Dirigent: g. Neffler, režiser: g.
Povhe. Predstava se vrši izven abonmana in je
za abonma A, kakor je bilo pomotoma objavlje-
no v »Jutru«, na kar opozarjamo občinstvo.

NOGAVICE KLJUČ

Nogavice, najtlačjeje, zato
najcenejše!

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: torek, 12. novembra 1929, katoličani:
Martin, pravoslavni: 30. oktobra, Mišč.

DANASJNE PRIREDITVE.

Drama: Zaprtó.
Opera: Svanda dudak. D.
Kino Matice: Beg od ljubezni.
Kino Ljubljanski Dvor: K nebu pod oblake.
Kino Ideal: Stric Tomova kočča.
Predvajanje: Na divjem zapadu in vzdolž pacifi-
ka. Ob 20. predava prof. Brežnik v mali dvor-
rani Kazine.

DEŽURNE LEKARNE.

Danos: Pločnik, Dunajska cesta, Bakarčič, Sv.
Jakoba trg.

Ruski emigranti v Berlinu

Boljševiška revolucija je raztepla
mnoge Ruse po vsem svetu. Prvotno so
živeli ruski emigranti po vseh večjih
mestih v posebnih kolonijah, pozneje so
se pa morali razkropiti na vse strani.
Kolonija ruskih emigrantov se je
ohranila še v Berlinu blizu letališča v
Tempelhofo, pa tudi ta bo kmalu raz-
bita, ker rabi mesto dotično parcelo za
nove stavbe.

Tu hiva v lesenih barakah 180 Ru-
sov. Med njimi je šest srečnežev, ki
se razmeroma dobro preživljajo kot
šoferji avtotakšijev. V ruski koloniji bi-
va tudi bivši polkovnik gardnega pol-
ka, ki je prestar, da bi šofiral in zato
se preživlja s slikanjem lesene posode.
Slika od jutra do večera in dobiva
dnevno komaj 15 Din. Njegova žena se
ukvarja z ročnimi deli in če potrebuje
v baraki stol, mora moč v posteljo ali
pa na izprehod, ker imata na razpola-
go samo en stol.

Drugi član kolonije, bivši profesor, je
v primeri z drugimi pravi Krez. Polni
cigarete za neko tobačno tovarno in za
vsakih 100 cigaret dobi 25 vinarjev.
Zasluzil tako dobro, da si je lahko na-
jel dva pomočnika. Če pa curlja dežev-
nica skozi luknjičasto streho barake, se
tobak pokvari in v nekaj urah je uniče-
no delo dolgih mesecev.

V koloniji je tudi bivši kapitan, za-
poslen kot delodajca pri gradnji cest.
Ta je preskrbel skromen zaslužek že
mnogim rojakom, med katerimi so tudi
bivši profesorji, advokati, sodniki itd.
Neka članica kolonije je bila častnica v
»četi smrti«, v kateri se je borilo 300
Rusinj za carja in domovino. S slika-
njem zaslužil toliko, da lahko dvakrat
v tednu obeduje čaj in krompir. Bivši
generali in državni svetniki ji še ved-
no spoštljivo poljubljajo roko.

Nič ne pomaga.

— Pomisli, dragi možiček, kmalu
bova lahko priletela v dveh urah z Du-
naja v Berlin.

— Kaj mi pomaga, ko pa potrebu-
ješ štiri ure, da se oblečeš.

Dnevne vesti.

— **Kraljeva zahvala novinarjem.** Predsednik Novinarskega društva v Ljubljani je dobil iz pisarne Nj. Vel. kralja naslednje pismo: Nj. Vel. kralj je sprejel s iskrenim zadovoljstvom izraze udanosti, poslame mu v imenu glavne skupščine Novinarskega društva v Ljubljani, in mi je blagovolil naročiti, da izrečem udeležencem zborovanja njegovo zahvalo. Minister dvora B. Jevtič l. r.

— **Rudarsko glavarstvo v Ljubljani.** S § 74 zakona o bankni upravi z dne 7. novembra 1929 »Službene novice z dne 7. novembra 1929, št. 261-529) sta z 11. novembrom 1929 ukinjena oba Okrožna rudarska urada v Ljubljani in Celju. Vsi njuni dosedanj uradni posli so prešli z 11. novembrom 1929 v pristojnost rudarskega glavarstva v Ljubljani, ki ima svoje uradne prostore na Turjaškem trgu št. 1. Na to se opozarjajo vse stranke, ki imajo opravka z rudarskim uradom, da naslavljajo v bodoče svoje vloge na rudarsko glavarstvo v Ljubljani, katerega uradni okoliš je ostal nespremenjen. Rudarsko glavarstvo vrši kot oblastvo 1. stopnje vse posle, ki so spadale do sedaj v pristojnost rudarskega glavarstva in Okrožnih rudarskih uradov.

— **Promocija.** Včeraj je bil promoviran na ljubljanski univerzi abs. jurist gosp. Premrov Boris iz Ljubljane za doktorja prava. Čestitamo!

— **Odhod češkoslovaškega poslanika iz Beograda.** Danes ob 12.20 je odpoval od dedanj češkoslovaški poslanik na našem dvoru g. Jan Šeba iz Beograda. V soboto zvečer je priredil diplomatski zbor poslaniki Sebi na čast banket, v nedeljo ga je počastila novinarska Mala antanta s poslovnimi (beedom, katerega so se udeležili poleg poslanika in njegove soproge rumunski poslanik Filogoi, direktor tiskovnega oddelka v znanem ministrstvu Saponic, direktor Prešbira v predsedstvu višje Marjanović, odpravnik poslov češkoslovaškega poslanstva Vokač, češkoslovaški tiskovni ataše Melj, direktor Avale Perić, šefa sekcij Prešbira, medej in dr. Radovanović, predsednik editora novinarske Male antante Fabjančić, člani komisije novinarske Male antante in beograjski novinarji. G. Fabjančić je v imenu svojih tovarišev iskreno pozdravil poslanika in se poslovil od njega. Poslanik Šeba se je zahvalil za pozdrav in naglašal, da so mu jugoslovanski novinarji izdatno pomagali pri delu in da jih črta v najlepšem spominu.

— **Janez Engelsberger — 60letnik.** Človek mu ne bi prisodil, če ga sreča že pred jutranjo zarjo na najbolj skriti stezičji kje gori pod vrhom Begunjske. Ali ni pomohi, vedno dobrovoljni Janez jih ima res že polnih šestdeset. Pa ne da bi kdo mislil, da s puško na rami lazi za divjačino, nak njegva spremljata vedno le fajta in dobro založen nabornik na lovu za gobami. Vsek ima pač svojo strast, zato pa Janezu ne smemo zameriti, če se mu gobe zde tako neznaansko dobre, da za njimi obleze vse potice in stezice po hostah in planinah okrog Tržiča. Potemtakem je Janez tudi imeniten turist in je bil dolgo tudi agilien in požrtvovalen predsednik tržičske podružnice SPD v Tržiču ima namreč že okrog 40 let trgovino z mešanim blagom, ki slovi po vsej okolici. Čeprav je rojen v Krškem, je postal pravi tržičski mešan in se je kot tak vedno udeleževal vsega društvenega življenja. Vedno je bil seveda narodnjak in naprednjak, kar deloma pred prevratom, deloma pa tudi še v svobodni Jugoslaviji za trgovca ni vedno lahko in koristno. Kadar ga zato preganjajo zlobni jeziki, se jim ogne čebelam, ki pozna vsako posebej. Janez Engelsberger je namreč imeniten čebelarski strokovnjak, kakršnega ni daleč okoli. Ne vemo, ali je on učil čebele marljivosti, ali se je on od njih naučil pridnosti, res je pa vzoren in neutrudljiv dober gospodar. Vse svoje življenje, ki naj ga uživa in se ga veseli še mnogo let, od vseh ljubljen in spoštovan.

— **Oddaja zakupa kolodvorske restavracije na postaji Čakovec** se bo vršila potom licitacije dne 30. tm. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani. Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

— **Brezposelnost v naši državi.** Centralni odbor za posredovanje dela poroča, da je ostalo od junija 6458 brezposelnih delavcev in 2559 delavk, novih brezposelnih se je prijavilo 14.865 moških in 2147 žensk, delo je bilo ponujeno 6675 delavcem in 1955 delavkam, borze dela so posredovale za 5361 delavcev in 1547 delavk. Odpadlo je 10.445 delavcev in 1024 delavk, tako da je bilo koncem meseca brezposelnih 5517 delavcev in 2135 delavk. V tem času je znašala redna podpora 91.020, izredna pa 18.313 Din.

— **Naši izseljenci v Franciji.** Med vsemi evropskimi državami je Francija za naše izseljence najbolj privlačna. Po številu izseljencev v Franciji je Jugoslavija za Italijo, Poljsko, Španijo in Češkoslovaško na petem mestu. V Franciji je okrog 30.000 naših delavcev. Večinoma so se izselili v Francijo neposredno iz Jugoslavije, mnogi pa tudi iz Nemčije, kjer je nastala po inflaciji občutna brezposelnost. Med našimi izseljenci v Franciji imajo večino slovenski rudarji, zaposleni v rudnikih v Lotaringiji in Severni Franciji. V samem Parizu je okrog 500 naših delavcev. Hude pregajavice delajo našim delavcem v Franciji osobne izkaznice, za katere morajo plačevati letno po 375 frankov.

— **Pokret razpečevalcev tobanih izdelkov.** Centralna Zveza prodajalcev tobanih izdelkov in drugih monopolskih predmetov, s sedežem v Beogradu, začne izdajati 14. t. m. svoj strokovni list »Glasnik«, ki bo izhajal vsak četrtik. Namen uprave Udruženja je delovati za povzdigo domače tobanih industrije, vsestransko ščititi in zastopati interese svojih članov in naročnikov pri upravi drž monopolov in vseh drugih oblastih, ter izdajati vse tozadevne informacije brezplačno. Centralna Zveza pozivlja vse

vezlezakupnike in maloprodajalce monopolskih predmetov, da se organizirajo in delajo na to, da razširijo strokovni list in pridobijo zanj naročnike. Naročnina znaša za celo leto 40 Din, za pol leta 21 in za četrti leto 12 Din. Posamezna številka stane 1 Din. Pri celokupni naročnini dobe prodajalci 20% rabat. Naslov centralnega Udruženja in Uprave »Glasnik« je Beograd, Irsenička ul. 2.

— **Zvočni film v Zagrebu.** Včeraj so v Zagrebu in tudi v Jugoslaviji prvič predvajali zvočni film. Kino Olimp je predvajal Metro Goldwynov film »Bele senec«. Za ta film je kupila uprava kinematografa dragocen aparat Biophon, ki je potreben za prenos zvokov. Zagrebški listi poročajo, da je bila predstava naravnost senzacija in za Zagrebčane, ki so prvič slišali zvočni film, pravo razodetje. Vsi zvoki, glasovi, divjanje in besnenje morja in godba je bilo prenešeno brezhibno, izredno čisto in razumljivo. Film je tako učinkval, da si gledalci niso upali dihati. Zato ni čuda, da je bil kino razprodan. — Zeleti bi bilo, da tudi v Ljubljano kmalu dobimo premijero kakega zvočnega filma!

DANES! UFA-PREMIJERA!
Beg od ljubezni
DANES! Elitni kino Matica

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo večinoma oblačno. Včeraj je bilo po vseh krajih naše države oblačno in deževno. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 18, v Skoplju 17, v Zagrebu in Beogradu 12, v Ljubljani 11,2, v Mariboru 10 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 762,7, temperatura je znašala 6,6 stopinj.

— **Junaki kola.** Včeraj smo poročali, da je bil napaden posestnikov sin France Završnik iz Laz. Napadlo ga je več fantov, ki so ga s koli pobili na tla in ga stranoovito pretepli. Razbili so mu vsa glava, razmesarili spodnjo čeljust in zlomili desno roko. Završnikovo stanje je še vedno kritično. Na Rudniku je včeraj med pretepom v neki gostilni Alojzij Brzlec udaril posestnikovega sina Jožeta Globokarja s kolom po glavi in mu zlomil levo roko. Globokarja so prepeljali v ljubljansko bolnico.

— **Dve nesreči.** Ponoči so prepeljali v bolnico trgovskega pomočnika Rudolfa Klešnika iz Zgornjega Kašlja, katerega je po nesreči obstrlel Cene Šešek. Kroglja iz floberta je zadela Klešnika v prsa in ga precej težko ranila. — Delavec Hinko Zalokar iz Zagorja se je pri sekaniu drv nevarno vsekal v levo nogo. Oba poškodovanca so prepeljali v ljubljansko bolnico.

— **Smrtna kosa.** Danes je umrl v Ljubljani vpokojeni nadsprevodnik drž. železnice g. Ivan Brodnik. Pogreb bo jutri ob 15.30 iz Goriške ulice v Sp. Siški! Težko prizadeti rodiniki iskreno sožalje!

— **Namesto zajca sadel tovariša.** V nedeljo sta bila lovska čuvaja Stevo Kolarović in Marko Horvat v Novigradu pri Koprivnici na lovu. Kolarović je na lovu obstrlel zajca, ki je ranjen bežal proti Horvatu. Ta je naglo pomeril nanj, toda namesto zajca je zadela Kolarovića v koleno leve noge. Precej težko poškodovanega Kolarovića so prepeljali v bolnico v Koprivnico.

— **Obsodba drznega tatu in roparja.** Pred sodiščem v Petrinji se je te dni zagovarjal radi tatvine in ropov zloglasni tat in ropar Jovo Orešanin, ki je v zadnjih dveh letih odpeljal za 200.000 Din goveje živine. Obsojen je bil na 10 let težke ječe. Prebivalstvo tamošnjih krajev si bo globoko oddahnilo.

— **Osiješki zdravnik želi leteti na severni tečaj.** Vpokojeni občinski fizik dr. Gustav Peričić iz Osijeka je zaprosil dr. Eckenerja, da bi ga pri poletu na severni tečaj s »Zeppelinom« vzel s seboj kot zdravilnika ali člana znanstvene komisije. Zdi se, da bo ostalo samo pri pobožni želji.

— **Snaha ubila tasta.** Pred zagrebškim sodiščem se je te dni odigral epilog nenavadne rodbinske tragedije. Na obojni klopi je sedela seljakinja Jospina Zarkanji iz Kašine, obožena uboja svojega tasta, posestnika Zarkanja. Tast namreč svoje snahni ni mogel trpeti, čeprav je bila poštna in marljiva. Sovražil jo je, pa tudi sina ni mogel trpeti. 16. avgusta je odšla Jospina z možem na njivo, da požanje koruzo. Vzela je s seboj srp in nož. Ko sta pričela žeti, je prišel k njima nenadoma stari Zarkanji in ju pričel zmerjati, zlasti pa je ozmerjal snaho, češ, kdo ji je dovolil žeti na njegovi njivi. Snaha mu je ugovarjala, razjarjen posestnik pa je zagrabil sekirino in jo udaril. K sreči je imela snaha na hrbtu privezano ponjavo za koruzo, ki je udarec prestregla. Boječ se, da jo še enkrat napade, je pograbila nož in sunila tasta tako močno v prsa, da je bil takoj mrtev. — Sodišče jo je obtožilo prekrasčenja silobrana. Pri včerajšnji razpravi je tudi mož potrdil, da je bil njegov oče zelo nasilen in da nista nikoli imela miru pred njim. Sodišče je to upoštevalo kot olajšilno »okolnost in je Jospino oprostil.

— **Toda sedaj je nastala nova komplikacija,** ki je psihološko nerazumljiva. Mož je izjavil, da žene noče več pod svojo streho, ker mu je ubila očeta. Zaman so mu znanci prigovarjali, zaman prosili celo sodniki za nesrečno ženo.

— **Poskušen samomor Slovenca v Zagrebu.** Včeraj je v Zagrebu pil octovo kislino 28letni Slovenec Anton Kregar in sicer zato, ker ga je zapustila žena. Prepeljali so ga takoj v bolnico, kjer so mu izprali želodec, vendar je njegovo stanje zelo kritično.

— **Napad na učitelja.** V noči od sobote na nedeljo je bil v Kutovi pri Našicah v osiješkem okraju napaden učitelj Anton Račič. Ko je zapušal gostilno in se vračal domov. Napadli so ga kmečki fantje in ga z nožem nevarno poškodovali. Našli so ga nezavestnega v mlaki krvi. Prepeljali so ga takoj v osiješko bolnico. Vzrok napada ni znan.

Iz Ljubljane

— **Ij Napravite red pri dolenskem mestu.** Včeraj smo apelirali na mestni magistrat, naj odstrani blato, ki leži za par tednov tam ob hodniku. Je pa še druga večja ovira na hodniku ob Perdanovi hiši prav blizu tistega kupa blata, kjer sta dva velika kamna pred hišo tako nameščena, da zavzemata skoro polovico ne baš širokega hodnika. Teh dveh kamnov se mora ogibati vsak dan več sto ljudi. Je li to dopustno ali potrebno? Ze letos poleti se je o teh kamnih pisalo Ostranite prometne ovire!

— **Ij Davščina na nezazidane parcele.** Gradbeni urad mestne občine je razpisal v zadnjem času plačilne naloge zaradi davščine na nezazidane parcele. Ker se je ta davek odmerjal prvič, seveda odnerna ne odgovarja povsod intencijam občinskega sveta, ki je hotel predvsem obdavčiti res samo za zazidanje določene parcele, zlasti spekulacijske objekte. Zato nai se ugovori in pomisleki sporoče v gradbenem uradu ali na zapisnik ali pa pisмено. nakar se bodo pregledali in po možnosti unoštevali.

— **Ij Pri javni borzi dela v Ljubljani** je v času od 1. januarja 1929 do 9. novembra 1929 iskalo dela 6141 moških, 1271 žensk, skupaj 7412 brezposelnih. Prostim mest je bilo 6059 moških, 743 žensk, skupaj 6802. Posredovanj se je izvršilo 3141 moških, 522 žensk, skupaj 3663. Odpovalo je 1796 moških, 66 žensk, skupaj 1862. Odpadlo je 666 moških, 424 žensk, skupaj 1090. Dne 9. novembra 1929 se nahaja v evidenci 538 moških, 269 žensk, skupaj 807 brezposelnih. Delo išče: Moški: 18 hlapcev, 1 drvar, 1 pečar, 2 žebjarja, 7 kovačev, 12 železostugarjev, 4 kleparji, 1 brusar, 1 letar, 1 sedlar, 3 usnarji, 2 tapetnika, 2 krojačev, 18 čevljarjev, 1 čevljarški pripravalec, 4 knjigovezi, 1 karton. delovodja, 6 mlinarjev, 16 pekov, 7 mesarjev, 6 natakarjev, 2 slikarja, 2 gradbeni tehnika, 1 črkostavec, 26 pisarniških slug, 4 pomožni delavcev, 15 kurjačev, 5 avtomehaničnikov, 2 lesna manipulanta, 1 ekonom, 14 stavb. ključavničarjev, 6 vajencev. Ženske: 13 pisarniški moči, 4 kontoristinj, 1 blagajničarka, 13 prodajalk, 1 hotelska blagajničarka, 12 natakaric, 1 gostinjska kuharica, 1 laborantka, 7 šivilji, 3 šivilje perila, 1 šteparica, 3 šivilje slammikov, 4 pletilke, 1 vezilka, 1 zlatarka, 1 črkoslikarica, 69 dninaric, 20 kuharic, 5 sobaric, 3 gospodinjice, 41 služkinj, 12 postrežnic, 3 vajenke. Delo je na razpolago: Moškim: 1 hlapcu, 2 mizarjem, 2 čevljarjem, 12 kleparjem, 4 navadnim delavcem, 50 tesačem, 35 rudarjem, 5 krojaškim pomočnikom, 1 pleškariju, 1 mesarju, 2 tesarjem, 2 elektro-monterjem, 1 vrtnarju, 1 zlatarskemu pomočniku, 1 urarju, 1 moštru za izdelovanje bonbonov, 1 pleškariju, 2 črkoslikarjem, 13 vajencem. Ženskam: 1 dežnikarici, 4 šiviljam perila, 1 pletilki, 1 gospodinjici, 1 sobarici, 8 služkinjam, 2 kmečkim deklam, 4 vajenkam.

DANES! UFA-PREMIJERA!
Beg od ljubezni
DANES! Elitni kino Matica

Jenny Jugo in Enrico Benfer
Beg od ljubezni
DANES! PREMIJERA!
Elitni kino Matica

— **Ij Predavanja v društvu »Soča«** se prične v soboto 16. tm. Vršila se bodo v salonu pri »Levu« na Gosposvetški cesti, in sicer vsakokrat ob pol 9. zvečer.

— **Ij Drugo predavanje o Ameriki** se bo vršilo drevi ob 20. uri v mali dvorani Kazine. Predaval bo g. prof. dr. Brežnik o svojih utisih s potovanja po Združenih državah Severne Amerike in sicer o drugi etapi svojega 40.000 km potovanja, potovanja preko vse Unije do solčne Kalifornije. Predavanje bo opremljeno s številnimi slikami, med njimi tudi originalnimi posnetki g. predavatelja.

DRVA, PREM OG, KOKS
pri tvrdki »KURIVO«
Telefon 3434 Dunajska c. 33
Javna skladišča (Balkan)

— **Ij Predavanje za fotoamatere in prijatelje fotografije.** Kakor javljajo lepaki po mestu, se vrši jutri 13. tm. ob 20. v veliki dvorani hotela »Union« poučno predavanje o fotografiji. Opozarjamo vsakogar, ki se zanjo zanima in v njej udelejuje na to, da bo predavanje zelo zanimivo in poučno, zlasti ker bo imel priliko na podlagi nazornih diapozitiv spoznati vse pojavljajoče se napake, ki bodo tvorile snov prvega dela predavanja. V drugem delu se bode nasprotno pokazalo večje število diapozitiv priznanih mojstrov na tem polju z namenom, kako učinkujočih lepot je mogoče doseči tudi s fotografičnim aparatom. Predavatelj g. Karol Koranec, ki je naši javnosti že iz prejšnjih alpinskih predavanj T. K. Skale dobro znan, nam jamči, da bo vsakdo imel od tega predavanja brezpodvorno velike koristi. Brezplačne vstopnice dele vse ljubljanske fototrgovine.

— **Ij Odbornice »Kola jugoslovenskih sester v Ljubljani«** bodo nabirale tudi letos za božično obdaritev ubožne mladine. Opozarjamo občinstvo, da blagovolj darovati le onim nabiralkam, ki bodo imele na nabiralnih polah poleg društvenega žiga podpis predsednice in tajnice. Iskreno prosimo, da bi občinstvo radevolje prispevalo v ta plemeniti namen. 634/1

— **Ij Za slepe.** Uprava našega lista je prejela za slepe Din 150, katere je darovala rodinica Jos. Sarabona, v počaščenje spominu blagopokojnega ravnatelja Adolfa Sadarja. — 100 Din daruje potom naše uprave rodinica Premrov iz Martinjska pri Cerknici, namestu venca na krsto pokojnemu Ivanu Lavriču iz Cerknice. Srčna hvala!

Med 7 prednostmi ena

Slike za izrezati!

Praktično za perilo in lep dar za drage malčke s slikami za izrezati daje

Schichtovo Terpentinovo Milo

— **Ij Tridnevni tečaj o finem pogrinjjanju miz v Uniuu** pod vodstvom ge. Helene Weyand se ponovi dne 14., 15. in 16. novembra. Dame, ki so se tečajja udeležile, so imele priliko slišati marsikaj novega in koristnega za gospodinjstvo. Ob koncu novembra priredi ga. Weyandova tudi razstavo »Pogrjnena miza« slično kakor jo je aranžirala lani z velikim uspehom v Gradcu.

— **Ij J. A. D. Triglav.** Drevi ob 20 se bo vršil v društveni sobi redni občni zbor s sledečim sporedom: 1. Čitanje zapisnika; 2. poročila odbornikov; 3. poročila revizorjev in absolutorij; 4. volitev novega odbora; 4. slučajnosti. Udeležba je za vse članstvo obvezna.

— **Ij Društvo »Treznost v Ljubljani«** prične v sredo 13. t. m. zopet z rednimi članskimi sestanki. Sestanki se vrše ob 8. zvečer na moškem učiteljsku. Resljeva ulica prilitje. Predava br. Angelo Cerknjenik. Na sešatek vabimo vse člane in somišljenike. — Odbor.

Za dame! **Pogrjnena miza**
Strokovni tečaj o finem serviranju miz s predavanjem o prireditvah finih gostij — sprejemanju gostov, o občevanju itd., priredi na splošno željo gospe HELENA WEYAND, pisateljica iz Düsseldorfa ponovno v dneih 14., 15. in 16. novembra 1929 v zeleni dvorani Uniona dnevno od 16. do 18. in od 20. do 22. ure.
Predprodaja vstopnic za ves 3dnevni tečaj po 100 Din v Matični knjigarni in 14. novembra 1929 od 15. ure dalje pri blagajni v Uniuu.

Radioprogram
Radio-Ljubljana
Torek, 12. novembra.
17.30: Koncert radio-orkestra; 18.30: Dva tedna v Španiji, potopisno predavanje, Njko Kuret; 19: O fotoamaterstvu prodaja g. Cvetko Švigelj; 19.30: Ruščina, poučuje dr. Preobraženski; 20: Pevski koncert zhora »Ljubljane«; 21: Romantična glasba II., izvaja radio-orkester; 22: Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Sreda, 13. novembra.
Opoldanski program odpade. 17.30: Koncert radio-orkestra; 18.30: Otroški kotiček: Pravljice, pripoveduje radio-tetka; 19: Naši izseljenci; 19.30: Francoščina, poučuje dr. Leben; 20: Prenos iz Prage; 22: Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Četrek, 14. novembra.
12.30: Reprodukciorna glasba; 13: Časovna napoved, borza, reproducirana glasba; 13.30: Iz današnjih dnevnikov; 17.30: Koncert radio-orkestra; 18.30: Angleščina, poučuje g. Orthaber; 19: Iz mravljanskega življenja, prof. Pengov; 20: Viola solo koncert s klavirjem; 21: Hrvatska glasba, izvaja radio-orkester; 22: Časovna napoved in poročila; 23: Napoved programa za naslednji dan.

O slovenskem prirodoslovcu Ivanu Regnu

znamenitem učencju, ki deluje na Dunaju in je pred meseci obhajal 60 letnico, je naš rojak dr. Boris Zarnik, univ. prof. v Zagrebu, napisal prav zanimivo knjižico. Nikdo naj pa ne misli, da je univ. prof. Zarnik to brošuro napisal učenjarsko, da bi je nihče ne razumel, pač pa slavni učenjak zna tudi najtežje stvari povedati tako, da so vsakemu razumljive in zanimive. Zato naj vsi, ki se interesirajo za naše velike moze ali za prirodoslovje, knjižico naroče pri založbi Ig. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani, kjer jo dobe za 12 Din.

Regnov životopis dajte čitat za Božič decij, ker je res prava povestica o revnem in pridnem dečku iz Poljanske doline, ki nad vse rad posluša murnčke in jih vabi iz luknjic. Za občudovanje in ljubezen hvaležni murnčki napravijo svojega prijatelja za slavnega učenjaka in velikega gospoda, ki ga spoštuje ves svet.

Hvaležni murnčki in kobilice so namreč iz hvaležnosti povedali, kako pojejo, naučili so ga svojih melodij, povedali so mu, kako in zakaj svoje pesmice poslušajo in so ga izvolili celo za svojega kapelnika — učenjak je pa vse to lepo pojasnil in dal celo note njihovih viž v svet.

Te lepe stvari nam razlaga univ. prof. dr. Boris Zarnik tako domače, da jih bo čital vsakdo z največjim zadovoljstvom. Jubilant Regen, ki se pravzaprav piše Režen in je bil pred 60 leti rojen v Lajšah pri Trati v Poljanski dolini, je prišel do prezanimivih izsledkov po tisočih in tisočih poizkusih, da je vse to, kar so mu male živalice razodele, tudi lahko dokazal. Kakor bi storje pravil, se čita Zarnikovo pripovedovanje o teh poizkusih. Natanko nam opiše murnčkov instrument, sluh kobilice in pomen njihovega cvrčanja. Samo za ljubezen jim gre in neugnano gredo ženke za vabljivim petjem raznetega murnčka. Instrument imajo v krilih, ušesa na nogah in druge take čudovitosti nam je odkril Regen. Sploh je njegovo delo prvi točen dokaz za primer spolne izbire ali spolne selekcije, s katero je Darwin tolmačil postanek tako imenovanih sekundarnih spolnih osebin, t. j. onih razlik v zgradbi in navedah med možem in ženko, ki niso v neposredni zvezi s spolnimi organi. Kako je to poizkušal in dokazal, pa čitajte sami.

Zakaj noče v šolo.
— Janezek, zakaj nočeš več hoditi v šolo?
— Ker je naš učitelj nor.
— Kako to?
— Oni dan je nam dejal, da je štiri in ena pet, včeraj je pa trdil, da je tri in dve pet.

Augustus Muir

37

Črna maska

Roman

Smeje se je Hepburn ozrl na prijatelja. Bil je povsem miren. V odločilnem trenutku mu živci niso nikoli odpovedali. Pri kriketu in boksanju si jih je bil temeljito utrdil.

Zdaj ga občinstvo sicer ni gledalo, a vendar se je zavedal, da je tekma mnogo važnejša in težja. Boril se je proti Rosamundinim sovražnikom. — Rosamundinim! Srce mu je začelo utripati. Potem se je v temi zasmeljal. Pred dvema dnevnoma bi se bil smatral sentimentalnim idiotom, če bi bil imel pri spomnu na njo tako prijeten občutek.

Bil je zaljubljen, do ušes zaljubljen — tega si ni tajil. Čudno. Skupno sta tvegala življenje, toda vprašanje je, če bi mogla skupaj tudi mirno živeti. Hepburn se je vzravnaval. V stolpu se je nekaj zgrabilo. Stopil je bliže, da bi bolje videl.

Mož s slušalko ze odložil svinčnik in se zadovoljno nasmehnil. Drugi je položil tlečo cigareto na kup cigaretnih ocvrkov in iztegnil roko. Tovariš je smel slušalko z enega ušesa, pomolil mu je stenografski zapisnik in si pomel roke, kakor da so mu od dolgega pisanja otrpeli.

Čim se je pa pogovor v knjižnici nadaljeval, je naglo segel po zapisniku in začel stenografirati. Kar se mu je spadel obraz in spregovoril je s tovarišem nekaj besed, katerih pa Hepburn ni dobro slišal.

Sele čez dvajset minut je potegnil iz sukanja na hrastovi klopi velik zavoj, košček pečatnega voska in klopčič črnega sukanca.

Stenografski zapisnik je spravil v zavoj, nad svečo je segrel pečatni vosk in pritisnil na pečatno prstano. Ta čas je razmišljal Hepburn o klopčiču črnega sukanca. Ni mu šlo v glavo, čemu ga potrebuje. Kar je zagledal veliko polo sivega papirja, v katerem je eden zavil zavoj. Pokazal je tovarišu na strop in Hepburn je takoj spoznal, kaj nameravata.

Colensovi pajdaši niso bili v nevarnosti, da jih zasačijo v gradu s stenografskim zapisnikom. Zavoj z zapisnikom sta lopova zavila v siv papir, da bi se ne zdel sumljiv. Po vrvi sta ga hotela spustiti tretjemu Colensovermu pajdašu, ki je čakal spodaj pod stolpom.

V temi

Hepburn je postal nervozen. Vedel je, da stopita lopova vsak čas na streho in da bo moral sam obračunati z njima. Da bi pravčasno poklical na pomoč Sandya, na to še misliti ni mogel. Ali bo streha pripravljena za spopad ali pa naj ju napade takoj pri vratih? Vedel je, da se mora takoj odločiti. Stenografski zapisnik je bil že zavil in eden Colensovih pajdašev je že pripravil nož, da prereže sukanec.

Hepburn se je odločil v hipu, ko je mislil, da ga je prevdarnost zapustila. Po prstih je smuknil mimo vrat in hitel

na vso moč po stopnicah v pritličje. Računal je, da ga Colensova pomočnika ne bosta slišala, ker sta se pogovarjala. In kmalu je bil pri okencu, kjer ga je čakal Sandy.

— Kaj se je zgodilo? Kaj ni vse v redu? — je vprašal Sandy, ko je skočil Hepburn k njemu na ploščato streho.

— Hitro, po vrvi spuščata stenografski zapisnik! — je odgovoril Hepburn. — Nekdo čaka spodaj. Prva morava biti tam — od tega je vse odvisno. — Ze zopet so nam zagodli. — je zagodrnjal Sandy.

— Kje je Jim? — je vprašal Hepburn. — Moral se je vrniti v kuhinjo. Pojdeva brez njega. Proketo! To je zopet imeniten trik! Tiho sta hitela čez streho. Na drugi strani je Sandy odklenil vrata in kmalu sta bila na gornjem hodniku. Za opreznost ni bilo časa. Hitela sta po stopnicah v nadi, da prispeeta pod stolp pravčasno. V drugem nadstropju so se odprla za njima vrata, kakor da je planil na hodnik prestrašeni lakaj, toda bila sta že za vogalom in hitela sta dalje. Spodaj sta srečala Jima Rexworthyja. Začuden ju je pogledal in še bolj se je čudil, ko mu je Sandy povedal, za kaj gre.

Jim ju ni zadrževal z nepotrebnimi vprašanji. Obrnil se je in ju vodil po temnih hodnikih. Pot mu je bila dobro znana. Kmalu so prispeli v pritličje in Jim je previdno odprl okno. — Ali pridemo pravčasno? — je vprašal Sandy ves v skrbeh. — Ta hip spuščata zavoj. Bil je že pripravljen, ko sem odhajal. — je odgovoril Hepburn.

Sandy je zlezal skozi okno. Predno mu je mogel Hepburn slediti, je bil že senca, ki je naglo izginila v temo. Hepburn se je sklonil in hitel na slepo srečo za njim.

Pri skupini gostih lavorjev se je ustavil. Čutil je trde liste na svojem obrazu. Obrnil se je in opazil, da je zašel predaleč. Poleg tega je bil napravil taktično napako, da se ni držal zidu. Med drevjem je videl razsvetljena okna plesne dvorane. Slišal je ploskanje, s katerim so plesalci zahtevali ponovitev neke znane melodije. Smeh se je razlegal med uglašanjem gosli. Kar je začul lahne korake na travniku za seboj.

Hepburn je počel. Koraki niso bili podobni Sandyjevim. Silhueta se je premikala med njim in razsvetljenimi okni in Hepburnova domneva se je potrdila. Mož visoke postave je bežal proti grmovju na nasprotni strani. Hepburn je vstal, ne da bi vedel, kaj početi. Kar je zaslišal nove korake, težje in hitreje, in krepko telo se je zavalo kraj njega v travo. Začulo se je stokanje in hropenje in Hepburn je planil naprej.

»Ostanite — bojim se«

Hepburna je nenadoma zadržala krepka roka, ki mu je zatisnila usta, a druga krepka roka ga je stisnila čez pas. Z največjo težavo se je otresal napadalca v toliko, da ga ni vrgel. Zapičil je pete v tla in se skušal otresti napadalca, toda slednji je imel

dovolj moči, da se je uspešno branil. Preklinajoč v duhu svojo neprevdarnost, ki ga je spravila v tako kočljiv položaj, je končno osvobodil eno roko in se pripravil udariti nazaj, da bi zadel napadalca po celjosti.

Roka v ustih mu je še vedno tiščala glavo nazaj tako, da je komaj dihal, a roka okrog pasu ga je držala krepko nalik kleščam. Vedel je, da pade v naslednjem hipu vznak in mu poklekne napadalec na prsa. In baš v trenutku, ko je zbiral zadnje moči, da se otrese napadalca, ga je nekaj premočilo, da se je ustavil in popustil.

Sele pozneje se je zavedel, da mu je zadišalo po Sandyjevi obleki. Baš pravčasno se mu je posrečilo izgovoriti svarilno besedo med prsti, ki so mu tiščali usta.

— Bože moj, saj to je Hepburn! — je zadišalo po Sandyjevem glas nad seboj in roka okrog njegovega pasu je takoj popustila. — Oprosti, prijatelji. Mislim sem, da si Colensov pomočnik. Baš sem te hotel položiti na hrbet.

— Saj bi se ti bilo tudi posrečilo. — je dejal Hepburn smeje in se prijel za vrat. — Kaj se je zgodilo?

Sandy je stopil naprej in Hepburn je opazil na travni ležečega moškega.

— Daj mi roko. Tale lopov ni imel sreče, kakor ti. Prišel sem pod grajski stolp baš v hipu, ko je hotel zbežati z zavojem.

Onesvečenega moža sta odvela za grmovje.

— Zdi se mi, da nekaj časa ne bo mogel sedeti. Pa tudi po tem še ne bo prepričan, če nima na treh krajih zlomljenega vratu.

Ko sta skrila onesvečenega Colensovega pajdaša pod grm, se je Sandy vzravnal.

— Si dobil zavoj? — je vprašal Hepburn.

— Evo ga. Najbolje bo, če ostaneva nekaj časa tu za primer, da so najino borbo opazili.

Stala sta nekaj minut za grmom, toda vse je bilo tiho.

— Pojdi, Hepburn, vse je v redu. Jima morava poiskati. Tu pod drevjem se je potikal še en Colensov pajdaš, motociklist v rjavem usnjenem suknjiču. Očividno mu je dišal tale zavojček.

— Sandy se je zasmeljal. — Nered bi mu povzročil razočaranje.

— Kaj pa hočeš storiti? — je vprašal Hepburn presenečeno.

— Pripravim mu zavoj, prijatelji. Vse mora biti v najlepšem redu — samo tako se nam posreči ujeti Colensa. Posrečilo se mi je pregledati malo v njihove načrte, ko sem stikal tu po vrto. Izsledil sem velik avtomobil, stoječ blizu glavne ceste pod drevjem. V njem je sedel Colenso s svojim šoferjem.

— Colenso? Koga je pa čakal?

— Hotel se je prepričati, da je motociklist res odpeljal zavoj uredniku »Continental Presse«. S tem bo Colensov delo tu končano in prepričan sem, da jo takoj popiha. Ni treba mnogo razmišljati, da ugameš, kam se napoti.

— V Glasgow — za Fairfaxom?

Koliko spanja potrebujemo

To se ne da točno povedati — Najbolj zdravo je spanje pred polnočjo

Vprašanje, koliko spanja potrebuje človek, je zelo važno, a odgovor nani dokaj težak. So duševni delavci, ki potrebujejo 10 do 11 ur spanja, da zbero dovolj novih sil za nadaljne delo, drugim pa zadostuje 6 do 7 ur spanja. Če bi spali več, bi postali leni in bi se jim ne ljubilo delati. Dolgo spanje lahko človeka tudi utrdi. To lahko ugotovi vsak človek na sebi, če spi nekaj časa po dve uri več, nego je njegova navada. Kmalu opazi, da vedno bolj nerad vstaja in zdi se mu, da ni nikoli dovolj spal.

Nemški pesnik Heine je ostal pogosto več dni nepretrgoma v postelji. Spal je vso noč in še dopoldne. Zola je pisal v postelji po temeljitem spanju. Walter Scott je spal najmanj 10 ur dnevno. Angleški kralj Georg III. je nekoč izjavil, da potrebuje norec 8, filozof pa 9 ur spanja. Nasprotno je pa trdil general Wellington, da mora človek v posteljo, čim se čuti utrujenega, vstati pa takoj, čim se zbudi, ker je že dovolj spal. Goethe je poskusil nekoč vzdržati brez spanja in posrečilo se mu je več tednov zapored spati po 2 do 3 ure dnevno. Toda kmalu je zbolel in živci so mu odpovedali.

Vidimo torej, da se ne da točno ugotoviti, koliko spanja potrebuje ta ali oni človek. Duševni delavci potrebujejo več spanja, nego ročni, ker tudi v spanju razmišljajo o svojem delu. Resničnost

te stare izkušnje so potrdili odgovori na anketo nekega inozemskega lista, ki se je obrnil na mnoge pesnike in pisatelje, od katerih je skoro polovica odgovorila, da ji slinejo v glavo dobre ideje pogosto v spanju. Nasprotno je pa angleški državnik Melbourne menil, da človek, ki spi nad 6 ur dnevno, ni vreden, da bi preživel ostalih 18 ur.

Splošno je znano, da potrebujejo otroci mnogo več spanja, nego odrasli in stari ljudje. Pa tudi v tem pogledu so izjeme. Znani so primeri, ko spe 60 ali 70 let stari ljudje 14, 17 ali celo 19 ur dnevno. Najboljše pravilo za zdravo spanje je: mirno spati in po možnosti hoditi spat vedno ob določenem času, vstati pa, čim se prebudimo. Najbolje je, če se človek v času, ki mu je odmerjen za spanje, sploh ne prebudi. Tako se navadi telo na določeno porcijo spanja in človek se zbudi vsak dan ob isti uri brez budilke. Za zdravje je najboljšo spanje pred polnočjo. V Ameriki so delali s spečimi zanimive poskuse, ki so pokazali, da rabijo ljudje, stanujoči v ulicah, kjer je mnogo hrupa, 25 odstotkov več spanja, nego oni, ki stanujejo v mirnih okrajih. V spalnici mora biti zrak vedno čist. Spati v mrzli spalnici ni zdravo. Če je v spalnici prenizka temperatura, mora organizem delovati vso noč in tako nima potrebnega počitka.

Bankrot zakonskega življenja?

B. F. Calverton je napisal knjigo »Bankrot zakonskega življenja«, v kateri pravi, da se je ta način razmerja med moškim in žensko že preživel. Društvo za seksualno reformo v Berlinu je pa priredilo o tem kočljivem vprašanju predavanja za poročene in samce. Nastopilo je več govornikov in govornic. Pisateljica Marketa Kaiser je izjavila, da je že skrajni čas, da se stara oblika zakonskega življenja odpravi, toda samo zato, da se uvede nova. Nemoralno je siliti dva človeka, da živita skupaj. Prisiljeno skupno življenje nima nobenega pomena, pač pa bi bilo umestno, da se uvede svoboden zakon. Zakonsko življenje bi ne smelo temeljiti samo na čustvih, temveč na medsebojnem sporazumu in harmoniji. Clara Mayer je izjavila, da je človek žival, ki živi v mnogoženstvu. Vse drugo je hinavščina. Iz tega sledi, da je doživelo zakonsko življenje popoln bankrot.

Sodni svetnik Werthauer je dejal: Ne dajmo se prepričati, da temelji država na bračnem pravu. Države so uvedle to institucijo samo zato, da obvladajo naimočnejši nagon svojih podložnikov in s tem tudi podložnike same. Mož kroti ženo, žena moža in zato sta oba bolj krotka kot bi bila, če bi živila svobodno. Dovoljeno spolno občevanje naziva

država brak, nedovoljeno pa nemoralnost. Pri tem pa trpi država čudne reči. Možu garantira pri sklepanju zakona zvestobo, ženi pa avtentično očetovstvo vsakega otroka, ki pride v tej zvezi na svet, a vse to počenja z edinim namenom, da si preskrbi prirastek. Ni daleč čas, ko homo vrgli prisilno zakonsko življenje med staro šaro.

Dr. Simel je bil pa nasprotnega mnenja. Dejal je, da bi ne bilo na svetu toliko zakonskih tragedij, če bi zakonci podzvedno ne pričakovali, da najdejo v zakonu nekaj, v kar sami ne verujejo. Civilizacije bi brez zakonito urejenega razmerja med moškim in žensko ne bilo. Seveda pa ne moremo od zakonika vsega pričakovati. Tu igra važno vlogo tudi ljubezen. Naj bo že kakorkoli, nepobitno dejstvo je, da ima zakon še veliko bodočnost.

Srečni zakoni.

— Poslal sem v novine oglas, da bi se rad oženil.

— In si dobil mnogo odgovorov?

— Nad sto. In vsi so se glasili enako: Lahko vzamete moje ženo.

Moderna zakonska žena.

— Kako to, da imaš na zimski sukni samo en gumb?

— Zelo enostavno. Prišil sem si ga, ko sem bil še samec.

Žrebanje v državni razredni loteriji

Dne 9. novembra so bile naslednje pri nas kupljene srečke izžrebane:

Din 2.000— 34.669, 99.880, 103.161, 123.984.

Po Din 500.— so zadele naslednje številke:

Din 500.— 5.746, 5.749, 5.786, 7.538, 7.602, 7.621, 7.632, 7.645, 7.700, 17.920, 17.957, 20.024, 20.031, 20.167, 30.939, 34.601, 34.627, 34.660, 34.754, 40.536, 40.596, 53.433, 53.460, 55.808, 55.828, 58.262, 58.270, 58.275, 58.290, 58.382, 66.608, 66.679, 66.681, 75.754, 84.559, 84.600, 84.601, 84.637, 84.643, 84.663, 84.675, 91.733, 91.737, 91.756, 91.761, 99.807, 99.881, 99.889, 100.727, 103.151, 103.153, 103.164, 109.716, 109.822, 115.696, 120.107, 120.112, 120.160, 120.175, 123.805, 123.885, 123.890, 123.897, 123.911, 123.928, 123.979, 123.987.

Žrebanje se bo vršilo od 8. decembra vsak dan. — Onim, ki jim bodo srečke izžrebane za mali dobiček, bomo zamenjali srečke za neizžrebane, da jim omogočimo igranje na visoke dobitke. To pa brezobvezno in le toliko časa, dokler bo kaj neizžrebanih srečk na razpolago. Izžrebane srečke nam je treba takoj vposlati.

Zadružna hranilnica r. z. o. z., Ljubljana, Sv Petra cesta št. 19.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znaklo! — Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo. — Najmanjši oglas Din 5.—

Akte

Izpe, bolj erotične narave, kupim za privatno zbirko. Cenjene ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod šifro »Aktie«. 2467

Nižji drž. uslužbenec

želi poročiti dekle, ki poseduje kakšno nepremično premoženje. — Ponudbe na upravo tega lista pod »Mirolijuben 2469«.

Ribje olje

sveže, najfinišje, norveško, iz lekarne dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani, se priporoča bledim, slabotnim osebam. 87-L

Foto-aparat

13 X 18, v prav dobrem stanju, s kasetami in stojalom, za 600 Din proda Miha Lah, Vrhnjice, Kamnik 2464

Trg. pomočnik

mešane stroke, dober manufakturnist, dobi takoj mesto. Hrana in stanovanje v hiši. — Ponudbe na Florjan Gajšek, Loka pri Zusnu, z navedbo plače. 2465

Orehova jedrca

na drobno in na debelo nudi

Asim Arslanagič, Sara'ovo

za engros pakovano v zabojih po 25 kg netto, en detail v poštnih zavitkih do 20 kg po ceni 32 za kg.

POŠILJATEV PO POVZETJU.

Ocarinjenje

vseh avoznih in izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAJKO TURK, carinski posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta št. 9 (nasproti carinarnici). Revizija pravičnega zaračunavanja carine po metodi deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

Daimatinski vinotoč

na novo odprt na Poljanski cesti 17, prej Hrvatski vinotoč

Toči pristna daimatinska vina iz lastnih vinogradov. — Za obilen obisk se priporoča V. MILOŠ.

Opozorilo!

Pri nakupu šivalnih strojev ne glejte na ceno, temveč na najboljšo znamko in to je PFAFF!

Pfaff šivalne stroje

za rodbino, obrt in industrijo z večletno garancijo, kupite ugodno in tudi na obroke pri tvrdki

IGN. VOK, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 7

ali v podružnici Novo mesto.

Pouk v vezenju brezplačen!

Občina Ljubljana Mešni pogrebni zavod.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš nadvse ljubljani soprog, oče, stari oče, brat, stric, tast in svak, gospod

Brodnik Ivan

nadsprevednik drž. žel. v p.

danes, 12. t. m. po kratkem trpljenju, previden s svetotajstvi, za vedno zatisnil svoje blage oči.

Pogreb nepozabnega bo v sredo, dne 13. novembra 1929 ob 4. uri popoldne od doma žalosti, Goriška ulica 11 (Spodnja Siška), na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 12. novembra 1929.

Marija Brodnik, roj. Koman, soproga; Marija, Julijana, Veronika, Ciril, Mitjan, Janežek, otroci; in ostali sorodniki.